

Strategie vs. inerție: care este viitorul României?

România se confrunta de ani de zile cu absența unui cadru coerent de planificare națională, un instrument central care să coordoneze politicile publice pe termen mediu și lung și care să ofere direcții clare de dezvoltare. Un astfel de cadru strategic ar permite nu doar anticiparea provocărilor viitoare și optimizarea alocării resurselor, ci și crearea unui mediu propice atragerii investițiilor pe termen lung. Cu toate acestea, instabilitatea politică, ciclurile electorale și lipsa unei culturi de planificare strategică au împiedicat până acum realizarea unui consens național și coordonarea eficientă a eforturilor de dezvoltare, menținând România într-o stare de stagnare la acest capitol esențial.

O strategie de țară integrată are potențialul de a genera beneficii profunde în toate zonele societății. Din punct de vedere economic, aceasta facilitează atragerea investițiilor, optimizează alocarea resurselor și mărește competitivitatea pe plan internațional, transformând potențialul de creștere într-o realitate durabilă. La nivel social, o strategie bine articulată contribuie la reducerea inegalităților regionale și la creșterea coeziunii sociale, implicarea cetățenilor în procesul decizional conferind și un sentiment de apartenență și responsabilitate. Din punct de vedere politic, adoptarea unei strategii întărește legitimitatea autorităților și conferă stabilitate, permițând formularea deciziilor pe baza unor obiective comune, în detrimentul intereselor politice pe termen scurt. Astfel, alinierea acestor trei dimensiuni creează un cerc virtuos: stabilitatea politică stimulează investițiile, iar progresul economic se traduce în bunăstare socială, ceea ce, la rândul său, consolidează încrederea în instituțiile statului.

Modele de succes din Uniunea Europeană oferă exemple clare ale beneficiilor unei strategii naționale coerente, care au eliminat inerția și au mobilizat sistemele interne în jurul unor direcții clare. Finlanda, de exemplu, a introdus conceptul de „specializare inteligentă” (Smart Specialisation), o abordare care a permis alinierea politicilor între sectorul public, mediul academic și cel privat, transformând potențialul de inovare într-un motor de creștere economică și atragând investiții semnificative. Germania, prin „Digital Strategy 2025”, și-a modernizat infrastructura digitală, creând un cadru stabil care a sporit încrederea investitorilor și a facilitat adaptarea rapidă la noile tehnologii. Olanda a transformat, de asemenea, provocările legate de mediu în oportunități de dezvoltare, adoptând o strategie națională axată pe tranziția energetică și dezvoltarea durabilă, aliniind obiectivele interne cu cele europene și asigurând o utilizare eficientă a fondurilor externe. Aceste exemple arată cum eliminarea inerției prin strategii bine definite este cheia pentru transformarea potențialului național în progres tangibil.

Pe lângă stabilirea priorităților, o strategie națională trebuie să clarifice și domeniile în care România NU își va concentra timpul și resursele. Doar ca exemplu, date recente indică faptul că România deține avantaje competitive

semnificative în sectorul IT și digital, în industria auto, sau în tehnologiile verzi, având în vedere resursele naturale disponibile și necesitatea tranziției energetice. Mai mult, sectoare precum agricultura de precizie și biotehnologia prezintă un potențial remarcabil de creștere, datorită condițiilor agro-climatice favorabile și capacității de inovare. În contrast, anumite industrii tradiționale nu mai reușesc să ofere randamente competitive pe plan internațional. De exemplu, sectorul siderurgic se confruntă cu tehnologii învechite și costuri ridicate de producție, industria textilă se află sub presiunea concurenței din partea piețelor cu costuri de muncă mai scăzute, iar sectorul energetic bazat pe carbune este în declin din cauza reglementărilor stricte privind emisiile și a costurilor ridicate de întreținere. Ca exercițiu de gândire strategică, este util de dezbatut dacă aceste domenii ar trebui sau nu de-prioritizate în favoarea sectoarelor cu potențial ridicat de creștere, care pot transforma avantajele competitive ale României în motoare de inovare și dezvoltare economică.

Un alt sector strategic care merita o atenție deosebită este și cel al inteligenței artificiale (AI). În prezent, este binecunoscut decalajul semnificativ între Uniunea Europeană și marile puteri globale, precum Statele Unite și China, în ceea ce privește dezvoltarea și aplicarea tehnologiilor AI. Aceste națiuni investesc masiv în cercetare și dezvoltare, construind ecosisteme industriale dinamice și atragând resurse umane înalt calificate, ceea ce le conferă un avantaj competitiv clar, permițând integrarea rapidă a soluțiilor AI în industrii strategice. Pentru România, dezvoltarea AI poate reprezenta un sector strategic deosebit de important, care, dacă este susținut prin investiții consistente, politici de sprijin pentru cercetare și dezvoltare și colaborare strânsă între guvern, mediul academic și sectorul privat, ar putea transforma România într-un hub regional de inovare în tehnologiile digitale.

O strategie națională bine definită nu este doar un instrument de coordonare a politicilor publice, ci și un mijloc prin care o țară își poate contura propriul traseu de dezvoltare, în loc să rămână captivă într-un joc pur reactiv, dictat de factori externi. Fără o viziune clară și coerentă, România risca să fie mereu într-o poziție de adaptare la evenimente și decizii dictate sau influențate de alții, fie ca este vorba de dinamica piețelor internaționale sau de schimbările geopolitice. În absența unei direcții strategice asumate, deciziile sunt adesea luate sub presiunea crizelor momentului, ceea ce limitează posibilitățile de acțiune și reduce capacitatea țării de a-și valorifica propriile avantaje competitive. În schimb, o strategie bine fundamentată permite anticiparea tendințelor economice și sociale, definirea unor obiective clare și luarea deciziilor într-un mod proactiv, poziționând România ca un actor influent, capabil să își maximizeze interesele în plan regional și global.

În concluzie, absența unei strategii de țară este astăzi un subiect sensibil pentru România, pentru că impactează în mod direct sau indirect dezvoltarea economică, socială și politica a țării. O vedem zilele acestea din statutul de spectator pe care îl avem în mijlocul unor transformări geopolitice, economice și tehnologice fără precedent în ultimele decenii. Este imperativ ca România să acționeze, începând prin a-și clarifica prioritățile, urmat de adoptarea unor direcții coerente și curajoase. Doar astfel, transformând inerția ce domina sistemul într-o strategie ce presupune adaptare și acțiune, se poate construi un viitor prosper și durabil pentru întreaga societate românească.